

STORTINGET

Innst. 183 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:105 S (2025–2026)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Maren Grøthe, Bjørn Arild Gram og Geir Pollestad om å utrede en økt elavgift for datasentre

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgiftsats for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2027.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Finansminister Jens Stoltenberg har etter komiteens anmodning avgitt uttalelse om forslaget i brev av 19. februar 2026, som er vedlagt denne innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Frode Jacobsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Even A. Røed og Maria Aasen-Svensrud, fra Fremskrittspartiet, Hilde Grande, Martin Virkesdal Jonsterhaug, Hans Andreas Limi og Tom Staahle, fra Høyre, Henrik Asheim og Nikolai Astrup, fra Sosialistisk Venstreparti, Marthe Hammer, fra Senterpartiet, Siv Sætran, fra Rødt, Mimir Kristjánsson, fra Miljøpartiet De Grønne, Ingrid Liland, fra Kristelig Folkeparti, Jørgen H. Kristiansen, og fra Venstre, Abid Raja, viser til at det i dette representantforslaget foreslås å utrede en særskilt elavgift for datasentre. Forslagsstillerne peker på at datasentrene kraftbruk øker raskt, og mener en høyere avgift kan bidra til mer effektiv energibruk og sikre fellesskapet en større del av verdiskapingen. Komiteen merker seg at datasentre utgjør en betydelig del av prosjektene som søker nettilknytning, og at samfunnsnyten varierer mellom ulike etableringer.

Datasentre som del av kritisk infrastruktur

Komiteen viser til at datasentre er en grunnleggende del av Norges digitale infrastruktur. Etablering av datasentre understøtter digital suverenitet og beredskap, og de er viktige for teknologisk innovasjon og næringslivets konkurransekraft. Komiteen mener derfor at rammevilkår som påvirker datasenternæringen, må vurderes med hensyn til både kraftsituasjonen og behovet for robust digital infrastruktur.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere datasentrenes betydning for digital sikkerhet og nasjonal beredskap, inkludert behovet for lokalisering og infrastruktur under norsk eller europeisk kontroll.»

Kraftsituasjon og helhetlige hensyn

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, er kjent med presset på kraftsystemet og systemutfordringer som følger av økt elektrifisering og begrenset produksjons- og nettkapasitet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener likevel at utfordringene knyttet til kraftbruk og lokalisering av datasentre bør håndteres gjennom regulatoriske verktøy og helhetlige kraftpolitiske prosesser fremfor gjennom en særavgift for én næring.

Differensiert elavgift

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at elavgiften allerede er differensiert mellom ulike typer virksomhet, men at en særskilt sats for datasentre kan gi uforutsigbarhet og skape konkurransevridning. En slik avgift kan også påvirke Norges attraktivitet som lokaliseringsland for digital infrastruktur og dermed få konsekvenser for digital sikkerhet og næringsutvikling.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til Stortingets behandling av Innst. 140 S (2025–2026) og Stortingets vedtak 525 av 12. mars 2026, der Stortinget ber regjeringen vurdere den samfunnsmessige nytten av ulike datasentertableringer og hvilke virkninger disse har på flere samfunnsområder.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, som del av utredningen om datasentres samfunnsnytte, også gjennomgå eierskapsstrukturen i datasenternæringen og vurdere tiltak for å sikre at datasentre som anses som samfunnskritisk infrastruktur, har norsk eller europeisk eierskap og oppfyller styrkede krav til åpenhet.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan krav til energieffektiv drift, utnyttelse av overskuddsvarme og bruk av fornybar energi kan integreres i rammevilkår og konsesjonssystemer for datasentre.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt viser til

at avgift på elektrisk kraft (elavgift) er en statlig særavgift som ilegges alt sluttforbruk av strøm i Norge, og har som formål både å gi inntekter til fellesskapet og å bidra til en mer samfunnsøkonomisk riktig bruk av elektrisk energi. Avgiften er i dag allerede differensiert etter type virksomhet og bruk, og denne differensieringen er et eksempel på at elavgiften er et energipolitisk og miljøpolitisk virkemiddel for å fremme ønsket bruk av en knapp ressurs.

Disse medlemmer viser til at Norge i dag har et kraftsystem under økende press. Datasentre har et svært høyt strømbehov og etterspør mer strøm enn noen annen bransje. Differensieringen i det norske elavgiftssystemet kan potensielt brukes som virkemiddel for å håndtere den raske veksten i nye datasentre, blant annet som insentiv til mer energieffektiv drift og bedre lokalisering, økte statlige inntekter til fellesskapets formål og bedre samsvar mellom samfunnets kostnader og virksomhetenes etterspørsel etter kraft.

Disse medlemmer mener at en ytterligere differensiering for datasentre ikke vil representere et prinsipielt nytt grep, men vil være en videreutvikling av et etablert system for å prise kraftbruk. Disse medlemmer mener videre at selv om dette er et kjent virkemiddel, må virkningene av et slikt grep utredes før det eventuelt vurderes innført.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgiftsats for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2027.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgift for energibruken i olje- og gassnæringen og hvordan inntektene kan brukes til å finansiere utbygging av flytende havvind og annen fornybar kraftproduksjon.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener veksten i kraftkrevende datasentre skaper nye utfordringer for et presset kraftsystem, særlig når datasentre utgjør en betydelig del av prosjektene som søker nettilknytning. Et flertall på Stortinget gikk nylig også inn for strengere kontroll med etablering av datasentre og ønsker at regjeringen vurderer samfunnsnyttene av slike prosjekter.

Dette medlem peker samtidig på at datasentre har svært variabel samfunnsnytte, og at noen typer virksomhet – slik som kryptoutvinning – har lav legitim samfunnsverdi og ikke bør prioriteres i norsk kraftforsyning. Det er viktig at energipolitikken har folkelig legiti-

mitet, og det fordrer at knapp kraft ikke går til spekulativ virksomhet.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne generelt støtter bruk av avgifter som virkemiddel for energieffektivisering, men ikke tidligere har støttet en egen elavgift for datasentre. Miljøpartiet De Grønne mener det er lite konsistent å særbeskatte datasentre når olje- og gassnæringen fortsatt har betydelig lavere effektive avgifter på sitt høye energiforbruk.

Dette medlem understreker at et målrettet forbud mot kryptoutvinning nylig fikk bred støtte i Stortinget, nettopp fordi denne virksomheten har lav samfunnsnytte og høyt kraftforbruk. Det bør være et tydelig prinsipp at knapp kraft ikke skal brukes til spekulative formål, men til tjenester med høy samfunnsverdi som helse, beredskap og offentlige tjenester. Datasentre er samtidig en del av Norges digitale grunnmur. I en tid med økt geopolitisk uro er det viktig at datasentre med kritiske funksjoner har forsvarlig eierskap og lokalisering som ivaretar digital suverenitet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, som del av utredningen om datasentres samfunnsnytte, også gjennomgå eierskapsstrukturen i datasenternæringen og vurdere tiltak for å sikre at datasentre som anses som samfunnskritisk infrastruktur, har norsk eller europeisk eierskap og oppfyller styrkede krav til åpenhet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan krav til energieffektiv drift, utnyttelse av overskuddsvarme og

bruk av fornybar energi kan integreres i rammevilkår og konsesjonssystemer for datasentre.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgiftsats for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2027.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgift for energibruken i olje- og gassnæringen og hvordan inntektene kan brukes til å finansiere utbygging av flytende havvind og annen fornybar kraftproduksjon.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen vurdere datasentrenes betydning for digital sikkerhet og nasjonal beredskap, inkludert behovet for lokalisering og infrastruktur under norsk eller europeisk kontroll.

Oslo, i finanskomiteen, den 26. mars 2026

Tuva Moflag

leder

Ingrid Liland

ordfører

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/793-

19. februar 2026

Dokument 8:105 S (2025-2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Maren Grøthe, Bjørn Arild Gram og Geir Pollestad om å utrede en økt elavgift for datasentre

Jeg viser til brev av 5. februar 2026 fra finanskomiteén der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Maren Grøthe, Bjørn Arild Gram og Geir Pollestad om å utrede økt elavgift for datasentre. Representantene fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgiftssats for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2027.»

Regjeringen vil legge til rette for at næringslivet har stabile og forutsigbare rammevilkår. I dag betaler datasentre elavgift med alminnelig sats med 7,13 øre per kWh, i likhet med store deler av øvrig næringsliv.

I 2016 ble det innført redusert sats for datasentre med uttak av kraft over 5 MW. Forslaget ble begrunnet med å gjøre det attraktivt å lokalisere store datasentre i Norge, også for internasjonale aktører. Terskelen for den reduserte satsen ble senere redusert til 0,5 MW i 2017.

Stortinget vedtok deretter i statsbudsjettet for 2019 at elektrisk kraft som leveres til utvinning av kryptovaluta i et datasenter, ikke skulle omfattes av redusert elavgift, jf. Innst. 3 S (2018-2019) punkt 13.6. Skattedirektoratet sendte i mai 2019 derfor på høring et forslag om å videreføre den reduserte satsen for datasentre med unntak av kraft til utvinning av kryptovaluta, som skulle ilegges full avgift. I høringsrunden kom det negative tilbakemeldinger

særlig om teknisk gjennomføring av forslaget og muligheten for at det innebar EØS-stridig statsstøtte. Regjeringen foreslo derfor å oppheve vedtaket om å ilegge elektrisk kraft til utvinning av kryptovaluta i datasenter full sats. Stortinget sluttet seg til forslaget, jf. Innst. 360 S (2019-2020) punkt 5.1.2.

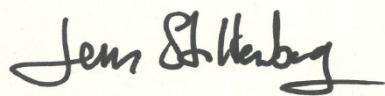
I statsbudsjettet for 2023 mente regjeringen etter en samlet vurdering at hensynet til å begrense støtten til utvinning av kryptovaluta veide tyngre enn hensynet til å gi datasenternæringen redusert sats i elavgiften. Den reduserte satsen for datasentre ble dermed opphevet i 2023, jf. Prop. 1 LS (2022-2023).

Kraft til lagring, behandling og distribusjon av data betaler altså i dag alminnelig sats i elavgiften. Innføring av økt elavgift for datasentre utover den alminnelige satsen kan by på flere utfordringer. Det ikke entydig hva et datasenter er. Finansdepartementet antar dessuten at det vil være utfordrende å avgrense økt sats i elavgiften for kraftkrevende datasentre. I tillegg kan ulik avgiftsbehandling av virksomheter som driver med lagring, behandling og distribusjon av data reise spørsmål om ulovlig statsstøtte etter EØS-avtalen. Det er per i dag ingen som betaler en høyere avgift enn den alminnelige satsen i elavgiften.

Bruk av avgifter for å korrigere markedet bør begrunnes med en eller annen form for markedssvikt. Etter det Finansdepartementet kjenner til, er det ikke påvist noen form for markedssvikt som tilsier høyere elavgift for datasenternæringen.

Jeg mener derfor vi ikke bør pålegge datasenternæringen å betale høyere sats i elavgiften. Det er ikke godt begrunnet hvorfor akkurat denne næringen skal ilegges høyere avgift, og det er sannsynlig at en slik ordning vil være EØS-rettslig problematisk. Hensynet til stabilitet og forutsigbarhet for aktører som driver datasentervirksomhet, tilsier at satsen bør ligge på nivå med store deler av øvrig næringsliv.

Med hilsen

Jens Stoltenberg

